

Kiadja: A FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISZTERIUM
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK minden hó 1-én és 15-én.

Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K, fél évre 3 K

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS.

Szerkesztőség: Budapest, V. Ügynök-utca 19. szám., IV. emelet.
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Pátria“ r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vesz fel.

TARTALOM: Külföldi dolgok. Répássy Miklós. — A m. kir. kincstári gazdaszat halaszvizei. (Folyt. és vége.) Simonffy Gyula. — Jeges halaszat a Balatonon. — A nád és a sás a halastavakban. Ivančić. — Könyvismertetés. — Kérdések és feleletek. — Társulatok. Egyesületek. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

Külföldi dolgok.

Irta: Répássy Miklós.

Haltermelésünk elérte végre már azt a fokot, hogy a külfölddel nemcsak a behozatal, hanem a kivitel tekintetében is összeköttetésbe jutunk. Nehogy azonban félreértessem, ezzel korántsem akarom azt mondani, hogy már túltermeléssel dolgozunk; attól még nagyon messze vagyunk. Csak éppen arról lehet szó, hogy termelésünk egy-egy részlele itt-ott külföldön is elhelyezést talál, a mi közgazdaságilag minden esetre kedvező jelenség s a termelés jövője tekintetében csak biztató lehet. Erre való tekintettel elsőrendű kötelességünk, hogy a külföld s különösen közvetlen szomszédaink halászati viszonyait ezentul fokozottabb figyelemmel kísérvük.

Az utóbbi időben a halaszat terén szomszédainknál igen mélyreható nagy átalakulások mentek végbe.

Azok az államok, a melyek a még ősi állapotban lévő édesvizeik óriási haltermését határaikon kívül értékesítették, így különösen Románia s Oroszország, lassanként szintén kezdik észrevenni a terjedő kultúra nyomán a halapadást, másrészt szociális viszonyaik következtében belfogyasztásra is sokkal többet tartanak vissza az eddigi mennyiségnél. Piaczainkon ezt nagyon is észrevesszük s megérezzük. Nemcsak a tekintetben, hogy bennünket nem árasztanak el árúikkal, hanem a tekintetben is, hogy más piacokat is nyitva hagynak a mi termelőink számára.

Különösen fontos dolog ez tógazdaságaink legfőbb terméke: az eleven ponty értékesítése szempontjából, a mely számára újabban mind kedvezőbb s kedvezőbb esélyek kínálóznak a nyugati piacokon való térfoglalásra Ausztrián át Németország felé.

Németországban az édesvízi halaszat terén most nagy a forrongás. A termelők s kereskedők között felmerült ellentétek nemhogy kiegyenlítődnenek, hanem még in-

kább kiélesednek. Ez az ellentét minden kertelés nélkül jutott nagyon is érthető módon kifejezésre a legutóbbi kottbusi halvásáron, a hol a kereskedők valószággal a faképnél hagyták a termelőket.

Most, hogy a birodalmi költségvetésbe az édesvízi halaszat emelése érdekében 100,000 márkát vettek fel, vagyis 15,000 márkával többet, mint 1913-ra, azt hinné az ember, hogy az államnak ezt a gondoskodását mindenki örömmel fogadja ott. Azonban koránt sincs úgy. A költségvetés megokolása szerint ez összeg egy része a halkereskedelem szervezése érdekében lenne felhasználandó, hogy ily módon az édesvízi hal olcsóbb legyen. Különösen a kiskereskedelmet támogatnák, hogy a nagykereskedők egyeduralmát megtörjék. Ez ellen, természetesen nagykereskedői körökből, a legélénkebb tiltakozás hallatszik. Szerintük a jól megalapozott halkereskedelem nem szorul sem az állam támogatására, sem az állam hitelére. A nem reálsan dolgozó kereskedő persze kapva-kap az ilyen támogatáson — de micsoda biztosítékot nyújt azzal szemben? A halkereskedelemmel járó kockázatot nem lehet állami támogatással kiküszöbölni.

Más oldalról ismét kifogásolják ezt a kilátásba helyezett támogatást, mert az a német halászati egyesület útján történnék. Szerintünk ez gyanússá teszi a dolgot, a mit igazol az is, hogy a közpénzekből megoldandó feladatok között ott van: a hozatalokra, a forgalomra vonatkozó statisztikai adatok gyűjtése is. Ez szerintünk nem egyéb, minthogy anyagot gyűjtsenek a halvámok megokolására.

A kereskedők ezt általában csak a termelők érdekében való törekvéseknek jelzik s teljesen felesleges költekezésnek tartják, mert szerintük a német hivatalos statisztikai adatok eléggé meggyőzően mutatják, hogy a német birodalom érdeke csak a halvámoktól való teljes eltekintés lehet. (Korrespondenzblatt für Fischzüchter. 1914. No. 2.)

A mint látható, a vita ebben a stádiumában már bennünket is érdekelhet. Mert itt csúcsosodnak ki azok az ellentétek. A kereskedők vámmentes határvonalat s a szállítási díjszabás leszállítását kérik, hogy a fogyasztókat jól elláthassák. A német haltermelők ellenben saját termékeik védelmére vámot követelnek a külföldi áruira s a szállítási díjtételek fenntartását, mert különben véleményük szerint elárasztják a kereskedők Németországot a külföldön termelt *olcsó* áruval.

Ezekbe a szomszédországokba Ausztria és Magyarország is bele van értve.

A szomszédoktól való félelem Németországban a halászat terén ma már majdnem odáig fajult, mint annak idején az angolok aggodalma a francia betöréstől, a mikor az első repülőgépek átlibbentek a La Manche-szatornán. Mert találkozni már olyanok is, a kik a speciál halszállító vasúti kocsik elszaporodása ellen is kikelnek azért, mert azok révén már most valóban nagy távolságokról, tehát *külföldről* is lehet élő halat beszerezni. Arról persze nem akarnak tudomást venni, hogy a speciál-vagonok olcsóbbá teszik a szállítást s így első sorban a fogyasztók érdekeit szolgálhatják.

De nem utolsó jelenség e küzdelem közepette az sem, hogy a német halkereskedők egyesülete (Verein deutscher Fischhändler) és a német halászati iparegyesület (Verein der Fischindustriellen) felhívást bocsátott ki a halkereskedőknek s halászati ipart űzőknek egy központi kötelékbe való egyesülése érdekében. Ennek az egyesülésnek célja volna a felmerülő nagy kérdések, mint pl. a vám és díjszabás kérdésének s hasonlóknak a megvitatása s képviseltetése. A felhívás szerint a szervezőbizottság számít arra, hogy a mozgalomhoz csatlakoznak:

1. a német birodalom valamennyi halkereskedő egyesülete;

2. a halászati ág minden különleges egyesülete, úgy mint Németország halászati iparosai, a halkonzervgyárosok köteléke, a halmagykereskedők egyesülete stb.;

3. azoknak a kerületeknek a kereskedelmi kamarai és azoknak a városoknak az előljárósága, a melyek a halkereskedelemtől s a halászati iparnál érdekelve vannak.

A bizottság nem tartja a kötelékbe felvehetőnek a *halászati egyesületeket* s egyáltalán oly egyesületeket, a melyek elsősorban a *termelők* érdekeit vannak hivatva képviselni.

Ime! ismét egy nagyarányú mozgalom, a mely a termelők s kereskedők közötti ellentétből fakadva, a *vám kérdésénél* lyukad ki.

Ezeket a mozgalmakat mindenesetre érdekünkben áll fokozottabb figyelemmel kísérnünk. De azonfelül magunknak is meg kell mozdulnunk, hogy az 1917. évi terminus, a mikor a kereskedelmi szerződések megújításánál a mi szavunkat is hallatnunk kell, készületlenül ne találjon.

Nagyon figyelemre méltó s tanulságos dolgokat tartalmaznak ez irányban a német császári statisztikai hivatal adatai, melyekből a német szaklapok nyomán az 1913. évre vonatkozólag az alábbiakat emeljük ki.

Pontyot Németországba összesen 16,466 q-t vittek be (1912-ben 14,557 q-t) 1.976,000 márka értékben. A kivitel e halból csak 1366 q volt. (1912-ben 1843 q) 196,000 márka értékben. A mint tehát látható, a halgazdaságok e legfőbb termékéből 1909 métermázsával növekedett a bevétel, a kivitel pedig 477 métermázsával csökkent, a mi összesen 2386 métermázsával kedvezőtlenebbé teszi a belföldi termelés mérlegét a tavalyihoz képest. A bevételnek 68—69%-a Ausztriára és Magyarországra esik, vagyis kereken 11,000 métermázsá. Évről-évre emelkedik

a Franciaországból való bevétel is; öt év alatt 2075 métermázsáról 3458 métermázsára növekedett s ma már az *összbevételnek* körülbelül 21%-át teszi ki.

A bevitt ponty túlnyomó részben tőgazdaságokból származó eleven, tehát vámmentes áru volt (16,244 q), csak 197 métermázsát terhelt a kereskedelmi szerződések értelmében 100 kg.-ként 10 márka vám és 23 métermázsát 15 márka.

Angolnából, czompóból s más édesvízi halból elevenen bevitték 20,633 métermázsát (1912-ben 21,951 métermázsát) 3.404,000 márka értékben; a kivitel pedig 1354 métermázsá volt (1912-ben 1745 q) 234,000 márka értékben. A bevétel itt tehát csökkent 1318 q-val a mult évhez képest, de csökkent a kivitel is 391 q-val.

Nem élő s fagyasztott édesvízi halakból a bevétel 53,951 q volt (1912-ben 53,548 q) 7,769,000 márka értékben, a kivitel pedig 24,951 q (1912-ben 26,585 q) 2.277,000 márka értékben. A bevétel tehát 403 q-val emelkedett, a kivitel pedig 1634 q-val csökkent az előbbi évhez.

Lazaczból is igen nevezetes a bevétel; frissen, sózva stb. nem kevesebb mint 55,760 métermázsá került e halból az országba (1912-ben 46,081 q) 9.200,000 márka értékben; a kivitel tehát csak 856 métermázsá volt (1912-ben 765 q) 228,000 márka értékben. A bevétel növekedése tehát 9679 métermázsá volt; ezzel szemben a kivitel csökkenése mindössze 91 métermázsát tett ki.

Ha a lazacot mint különleges halfajt figyelmen kívül is hagyjuk, a bevétel a többi édesvízi halnál kereken 1000 métermázsával növekedett az előző évhez. Ha figyelembe vesszük e mellett azt, hogy a kivitel még kerekaszámban 2500 q-val csökkent, akkor fogalmat nyerünk arról, hogy minő nagyarányú fogyasztópiacz még Németország az édesvízi hal számára.

Sajnos, nincs külön kimutatva, a minthogy közös vámterületünk miatt nem is lehet, mennyi a bevétel külön Ausztriából s mennyi Magyarországból. De hát ez egyelőre nem is olyan lényeges, mert hiszen ha pl. a közelebb fekvő Ausztria visz ki Németországba halat, akkor meg az ausztriai piacok (Bécs stb.) veszik fel a magyar terméket.

Azonban ha ponty sok is kerül Ausztria-Magyarországból Németországba, halkereskedelmi mérlegünk mégis nagyon kedvezőtlen Németországgal szemben, ha t. i. az összes édesvízi s tengeri halat együttesen vesszük figyelembe.

Kerekaszámban számítva az imént jelzett statisztikai adatok szerint az Ausztria-Magyarországból Németországba bevitt halárúk értéke a következő volt:

1. Ponty	1.400,000	márka
2. Angolna, czompó s más élő édesvízi hal	700,000	"
3. Angolna, czompó s más nem élő édesvízi hal	330,000	"
4. Csiga, béka	1,500	"
5. Teknősbéka	14,000	"
6. Rák	500,000	"
Összesen	2.945,500	márka

Ezzel szemben a Németországból Ausztria-Magyarországba kivitt halárúk értékét a következő számok mutatják:

1. Angolna, czompó s más édesvízi eleven hal	60,000	márka
2. Angolna, czompó s más édesvízi nem eleven hal	200,000	"

3. Friss hering	2.300,000	márka
4. Friss tengeri halak	2.145,000	"
5. Sózott hering	40,000	"
6. Lazac	100,000	"
7. Szardínia	2,000	"
8. Halkészítmények	600,000	"
9. Kagylók	5000	"

Összesen... 5.447,500 márka.

Vagyis ebből az tűnik ki, hogy a Németországból Ausztria-Magyarországba kivitt halárúk értéke kerekén 2½ millió márkával több, mint az Ausztria-Magyarországból Németországban bevitt halárúké. A mennyisége pedig szintén kerek számokban 150,000 métermázsá, szemben 20,000 métermázsával. A németeknek tehát semmi különös okuk nem lehet annak a néhány ezer métermázsá pontynak a kedvéért vámot követelni a halfélékre, mert akkor bizony a mit megnyernének majd a vámon, sokszorosan elveszíthetnék a réven!

A magunk állásfoglalását pedig a vámok kérdésében mindenestre előzze meg mindezen adatoknak a lelkiismeretes mérlegelése.

A m. kir. kincstári gazdaszat halasvizei.

(1911. évi állapot).

Írta: *Simonffy Gyula.* (Folyt. és vége.)

IX. A lugosi m. kir. kincstári ispánság halasvizei Krassó-Szörény vármegye határában terülnek el.

Terjedelmükről és helyzetükről az alábbi kimutatás nyújt tájékozódást.

Az ispánság vizei a dévér szintjához tartoznak; előfordulnak benne a dévéres vizek halfajai, főképpen a ponty, a harcsa, a csuka, a süllő és a kecsege. A Temes folyó halállománya csekély, sőt ezek közül az 5. t. a. felsorolt vízben hal egyáltalán nincs, úgy hogy e miatt a halászati jog — vállalkozók hiányában — bérbeadatlan. A halászati jog, kivéve a 6. t. a. halasvizet és a Dunának Szerbiával határos részeit, a meder egész területén gyakorolható és a kincstárt az 1888. évi XIX. t.-cz. 3. §-a alapján Krassó-Szörény vármegye alispánjának 1890.

évben hozott következő határozatai alapján illeti: Tápia községre nézve 32,807. sz., Szilháza 32,506. sz., Kiskostályra 32,507. sz., Nagykostélyra 32,508. sz., Románlugosra 32,140. sz., Lugoshelyre 32,805. sz., Petroszniczára 32,806. sz., Karánsebesre 32,804. sz., Szokolovácra 32,772. sz., Belobreszkára 32,773. sz., Koroninira 32,771. sz., Suskára 32,808. sz., Szerbpozsezeiára 32,779. sz., Románpozsezsínára 32,780. sz., Macsevicsra 32,775. sz., Ómoldovára 32,776. sz., Szviniczára 32,789. sz., Berzászkára 32,792. sz., Alsólyubkovára 32,791. sz., Felsőlyubkovára 32,774. sz., Szikeviczára 32,778. sz., Orsovára 32,801. sz., Jeselniczára 32,794. sz., Ogradinára 32,795. sz., Dubovára 32,793. sz., Divere 32,777. sz.

Az ispánság által kezelt összesen 9201 kat. hold vízterület bérbé van adva 4819 K 26 fillér évi haszonbérösszegért, a miből 1 kat. holdra 52 fillér esik.

Az egyes vizek bérjövödelme azonban igen különböz. A míg a Temes folyó egy kat. holdja átlag 2 K 16 fillért jövedelmez, addig a Duna folyamé csak 46 fillért.

A Temes folyóra vonatkozó aránylag magas bérösszeg magyarázatát valószínűleg a kis terjedelmű és korlátolt számú bérletek mellett kialakulni szokott nagyobb versenyben nyeri. A Duna folyamra nézve elért aránylag csekély haszonbérnek pedig valószínűleg a szomszédos rendszertelen szerbiai halászat, továbbá az az oka, hogy a Dunának itt tárgyalt szakasza magas partok között terülvén el, hiányoznak a kiöntések, a melyek a halállomány tömeges szaporodását és fogását lehetővé teszik.

A halászatot a bérlők albérlébe nem adhatják. Bérlők a kisebb bérleteken maguk halásznak, általában pedig részes halászokat alkalmaznak, a kik a zsákmány felét kapják.

Szokásos halászeszközök a húzó-, a vető- és a kerítőháló, továbbá a varsa, sekély vizekben a tapogató.

B) Következtetések.

Ha a túloldali kimutatás szerint összegezzük az aradi m. kir. jószágigazgatóság felügyelete alá tartozó halászatilag hasznosított területeket és az ezen területek halászati jogának értékesítéséből befolyó jövedelmeket,

Folyószám	Községi határ*)	A halasvíz elnevezése	Állandóan vízzel borított terület		Bérjövödelme	Jegyzet
			kat. hold	□-öl	korona	
1.	Tápia	Tápia patak „Kincstári halászat“	35	—	30·26	
2.	Nagykostély Kiskostély Szilha	Temes folyó „Kincstári halászat“	110	256	277·—	
3.	Románlugos	Temes folyó „Románlugosi halászat“	61	1400	90·—	
4.	Lugoshely	Temes folyó „Lugoshelyi halászat“	45	—	150·—	
5.	Petrosznicza	Temes folyó „Temesbeni halászat“	5	—	—	1910. év óta bérbeadatlan
6.	Karánsebes	Temes folyó „Félhalászat a Temesen“	70	—	161·—	
7.	Szokolovác	Duna folyam „Ribiczai Alibegi“	2770	1359	900·—	
8.	Szvinicza	Duna folyam „Schleburától Agaschinásig“	1848	321	600·—	
9.	Szikevicza Berzászka Lyubkova	Duna folyam „Alibegi Schleburia“	1738	218	1300·—	
10.	Orsova	Duna folyam „Dunai halászat“	2516	1561	1311·—	
		Összesen ...	9201	315	4819·26	

*) A községi határokat lásd még a szövegben,

kitűnik, hogy kikerekítve 41,111 kat. hold vízterület évenként 62,480 korona nyers bevételt eredményez. Ebből 1 kat. hold értékesített területre 1 korona 52 fillér esik.*)

Terület- és jövedelemkimutatás.

Ispánság vagy telepkezelőség	A halászatilag hasznosított víz			
	területe		bér- jövedelme	1 k. holdjára eső bér- jövedelme
	k. hold	□-öl	korona	korona
I. Magyarpécskai ispánság	3504	1391	1279·50	—·36
II. Facsádi telepkezelőség	3	—	3·—	1·—
III. Rékási ispánság	58	348	15·—	—·26
IV. Mosniczai telepkezelőség	27	1385	12·—	—·43
V. Temesvári ispánság	172	854	196·—	1·13
VI. Nagybecskereki ispánság	4597	1057	21384·—	4·65
VII. Pancsovai ispánság	8149	1556	17987·—	2·20
VIII. Kevevári telepkezelőség	15395	1123	5784·—	—·37
IX. Lugosi ispánság	9201	315	4819·26	—·52
Összesen	41106	8029	62479·76	1·52
	41111	29		

A kincstári ispánságok és telepkezelőségek által halászatilag hasznosított vízterületek jövedelmezőségeire, illetőleg bérértékének kialakulására kedvezőtlen befolyást gyakorló körülmények, mint a hogy ez részben már említettél, a halászatra nézve helyenként kedvezőtlenül alakult terepviszonyok (magas partok), a Szerbiával határos halászat rendszertelensége, a melyhez hasonló a Horvát-Szlavonországgal határos részek állapota. Mint kedvezőtlen befolyás említendő még a kincstár tulajdonában lévő halasvizek hosszan húzódó és távoli fekvése, a mi miatt — a különben is csekély számú kincstári személyzet mellett — a vizek, illetve a halászat nehezen kezelhető és ellenőrizhető.

Feltételezve, hogy a legtekintélyesebb jövedelmet hajtó dunai vízterületek a folyamatban lévő folyó- és vízszabályozások, valamint ármentesítések által nem veszítenek sokat állományukból, remélhető, hogy a jövőben a kincstár tulajdonában lévő vizek bérértéke s ebből kifolyólag tőkeértéke is emelkedni fog.

Miután a jelenleg érvényben álló halászati bérszerződések nagyobb része az 1913—1917. évek alatt jár le, ez az emelkedés a jelzett időpont után fog szembe-tűnővé válni. Ezen következtetésre támpontul szolgál az élelmiszerek árának a legutóbbi évtized alatt tapasztalt nagymérvű emelkedése, tehát az általános közgazdasági viszonyok alakulása, a szomszédos országok halászatának remélhető rendszeresebbé válása, de különösen saját vizein okszerűbb kezelése és intenzívebb művelése. Az alsóbb szintájú — tehát csaknem kivétel nélkül a kincstári — vizek kezelési és üzemi teendői főképp az orvhalászat megakadályozásából, az árterületen áradás és ívás után visszamaradt halivadéknak az anyamederbe való behelyezéséből, intenzív művelés mellett a népesítésre szánt ivadéknak ivadéknevelő tavak, illetve holtágakban való termelésében és az anyamederbe való behelyezésében áll.

*) Az erdészeti kezelésben lévő kincstári vizek kat. holdanként 2 korona 01 fillért jövedelmeznek. L. Halászat 1912. évi 30. számát.

Eme teendők végrehajtása jelen viszonyaink mellett főképp az 1888. évi XIX. t.-cz. alapján alakított halászati társulatoknak a felada s így a társulatok, a melyek most már az egész Duna medrén megalakultak, ügybuzgó és tevékeny működésétől remélhető a kincstári halasvizek értékének emelkedése is.

A kincstári halasvizek jövedelmét emelni lehet ezenkívül a mesterséges létesítményekkel is.

A mint ezen leírásból kitűnik, a kincstár tulajdonában fordulnak elő olyan területek (mocsarak barák, fokok, holtágak és egyéb mélyedések), a melyek a folyók árterületében fekvő, csupán közép, illetve magas víz-álláskor jutnak azokkal összefüggésbe. Ezek a területek, ha alkalmas módon úgy választatnak el az anyamedertől, hogy a víz közöttük szabadon közlekedhet, de viszont áradás idején a folyóvíz halállományának csapdájául nem szolgálhatnak és ha ezenkívül évente valamely tógazdaságból származó gyorsan növe nemes hal- (ponty-) ivadékkal népesítetnek, természetük s üzemük szerint már külön halgazdaságnak tekinthetők, a melyek okszerű üzem és kezelés mellett akár házilag, akár bérbeadás útján jól jövedelmezhetnek.

Természetesen az ilyen berendezések tervezése és létesítése technikai ismereteket feltételez és mint vízhasználat, a vízjogról szóló 1885. évi XXIII. t.-cz. 161. és köv. §-ai alapján hatósági engedélyezésre szorul.)*

Hogy az ilyen elkülönített vizek mekkora jövedelmet nyújtanak, arra nézve jelen kérdés keretében is találok már példát. A nagybecskereki kincstári ispánság halasvizének leírásánál említettél, hogy a komonyszigeti holt Tiszaág (kimutatás 18 t.) házi kezelés mellett k. holdanként 13 K 79 fillért jövedelmez (az átlagos 1 K 52 fillérrel szemben).

Éppenséggel nincs kizárva, hogy számos ehhez hasonló terület megfelelő kezelés (halasítás) mellett hasonló jövedelmet hajtson s így lényegesen hozzájáruljon a halászatból nyerhető jövedelem fokozásához. Ha ugyanis feltételezzük, hogy az ezen leírásban említett 9408 kat. hold árterületnek csupán $\frac{1}{20}$ -ad része lenne okszerű halászati üzemre berendezhető, úgy már maga ez a kis területrész az adott tételekkel számítva 6500—7000 K-val emelné a kincstári halászat jövedelmét. Ezzel az összeggel természetesen nincsen megadva az elérhető jövedelmezőség határa, mert hiszen hazai állóvizeink helyenként és holdanként a 20—30 K évi jövedelmet is elérik és az okszerű üzem a felvettnél esetleg nagyobb területre is kiterjeszhető. Az ez iránti kezdeményezés minden- esetre a kincstári gazdasági személyzet feladata.

Jeges halászat a Balatonon.

Az idei szokatlanul kemény tél ugyancsak erős jégpánczállal borította vizeink máskülönben híg, nyughatatlan felületét. Mintha védeni akarta volna saját zordsága ellen a folyót, tavat s a benne lakókat. Saját zordsága ellen talán sikerült is, de nem — az ember ellen! Azt ugyan még olyan jégréteg se akadályozza meg abban, hogy hozzá ne jusson ahhoz, a mit magának tart. Már pedig a halat annak tartja. Mert hát kié is legyen másé? Azért aztán a halászat nem szünetel ám télen sem. Sőt tavakon, holtágakon, álló vizeken ilyenkor folyik igazán!

Legnagyobb állóvizünk, a Balaton is szokatlanul korán fagyott be ez idén. Mindjárt karácsony után. Csakhogy az első szép jeget január elején szélvihar

*) L. 1907. évi 86768. F. M. R. — Halászat 1908. évi 15. sz.

szaggatta meg s csak aztán, a törések után állott ismét be. Sajnos, most már hó is esett rá. A minek a halászok éppen nem örültek. Nagyon megnehezíti a munkájukat, a mozgásukat. Tiszta jégen a „fakútya“,*) ez a különös jégi közlekedő eszköz teszi könnyűvé az ide-oda járást, a miből munkaközben ugyancsak kijut. De másért is baj a hó. A jég nehezen vastagszik meg alatta. Már pedig a jégre merészkedni a sok halászszerzőmással bajos addig, a míg recseg, ropog: „sír“ az ember lépte nyomán.

Herman Ottó rég mesteri leírását adta már a téli jeges halászatnak, különösen annak ősi, néprajzi vonatkozásaira fektetve súlyt. (A magyar halászat könyve, 1887.) De könyve a könyvtári forgalomból már kifogyott s így sokak számára egyáltalán hozzáférhetlen, nem lesz hát talán felesleges, ha azt röviden itt is leírjuk. Annál is inkább, mert a jeges halászat, minden ősisége mellett, a legmodernebb üzemekben is fenntartja magát. Magánál a Balatonnál, a bérlő részvénytársaság évi jelentéseiben is aszerint sorozzák az évet a jó vagy rossz esztendő közt, a mint a téli jeges halászatra megvolt-e vagy sem a mód.

A mikor a deczemberi hideg ráül a nagy tóra s a felszínén jégártya képződik, vége a híg vizen való halá-

1. kép. Halászcsoznak a síófoki téli kikötőben.

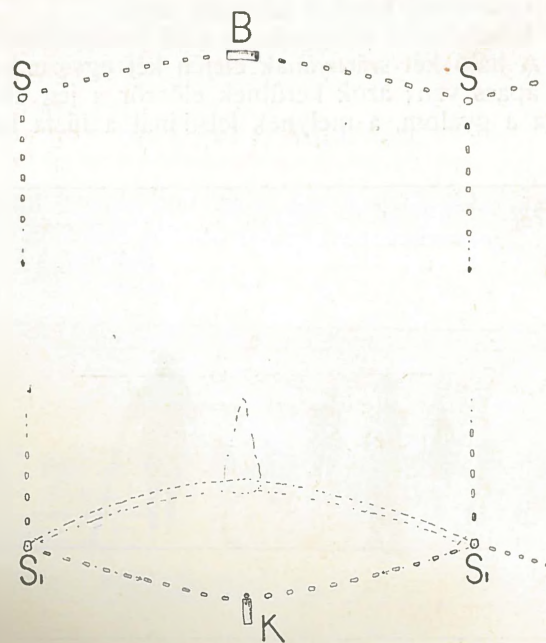
szatnak. A bárkák, csolnakok téli pihenőre vonulnak a biztos kikötőbe. Mellesleg megjegyezve az is csinálódott maga-magától, a Sió kitorkolásánál, a síófoki nagy zsilip felett olyan, a melyet semmiféle tudománytal se lehetett volna előre összeszerkeszteni. A tavat már rég kocsit — bíró jégpánczél borítja: ennek a kikötőnek a vize azonban szabad, sohase fagy be; mintha valami meleg forrás hevitené. Pedig csak az az oka, hogy a Balaton egyetlen kifolyónyílása itt van. A víz tudvalevőleg $+4^{\circ}$ C. hőmérséknel a legnehezebb: a fenéken tehát ilyen hőmérsékű. Felfelé mindig hidegebb; 0° -nál, a nyugodt felszínen jéggé fagy. A tó jege alul kinyomuló víz tehát 0° és $+4^{\circ}$ C. között van. Mivel pedig a zsilipen folyton fut le, folyton megújul, azon a rövid torkolati szakaszon nem ér rá annyira lehűlni, hogy befagyjon. Itt pihennek hát a halászbárkák. (1. kép.)

Ha aztán a tó jege eléggé megerősödött — rendszeren új esztendő után, januárban — akkor kezdődik a téli, gyalog „bokrok“ munkája. Ma is afféle ősi, patriarchális alapon vannak ezek a bokrok szervezve, mint hajdanta. A mai halász sem hajlandó napszámért dolgozni a jégen. Az bizonyos, hogy mikor a részvénytársaság

halászgazdája a bokrok embereit összeszedi, a felfogásnak az az első feltétele: van-e tisztességes, meleg téli ruhája? Mert az a munka, a mi ott vár rá, nem kis dolog ám. A jég hátán kell, a szó szoros értelmében, a munkabért megszolgálnia!

Az egész Balatonon szanaszét 25—30 nagy hálóval is dolgoznak télen. Egy-egy bokorba 20—24 ember kerül. A munkára aztán a halászgazda vezetése alatt 2—3 bokor indul együtt, a kik közös számlára dolgoznak. A mint mondják „összedolgoznak“. Kiegyenlítik a „szerecsét“. Mert munkabérük a kifogott hal után jár, annak minősége s mennyisége szerint.

Mindenik bokor felrakodik a maga szánkóira s így indul a tett helyére. Viszik az *öreg hálót*, a melynek hossza 400 m.; a hozzávaló húzóköteleket; a húzókötelek elejére való *vezérrudakat*, a *rúdhajtó vellát*, a

2. kép. A jeges halászat munkahelye.

gemicsét, a fordító *csáklyákat*, a lékvágó baltákat, a *kötélvonó czibéket*, hólapátot, hóseprőt s az — ebédet. Mert bizony öreg este lesz, mire hazakerülnek. A felszereléshez tartozik a jégpatkó is; mert a csúszós jégen erőt kifejteni, lábat megvetni a nélkül nem képes az ember. A csizmaszárban ott van a „csév“ is. A balatoni halász ivópohara. Bodzafából vagy nádszárból készült egyszerű 25—30 cm. hosszú cső. Ha megszomjazik, a lék fölé hasal s szívja fel a „csév“-en a vizet, a melynél egészségesebb, jobb ízű ilyenkor szerinte sehol nincs. A mint mondja, télen nem fürdenek a Balatonban.

A jégalatti tanyavetések körvonala már ki van jelölve a jég tetején. Tervszerűen, hogy egyik bokor a másikat ne zavarja; de mégis úgy, hogy egymás mellett dolgozva, egymás között a víznek szüretlen részét ne hagyják.

Egy-egy bokor munkahelyének alaprajzát a 2. kép mutatja. Odaállanak az öreg hálóval, a mely annak rendje s módja szerint összevan rakva: fagyva, a felső végéhez. Megkezdik a lékelést. Elsőnek a *bedöntő léket (B)* vágják ki, aztán a bedöntőtől jobbra-balra a két sarok (*S*) felé az apróbb lékeket egymástól körülbelül 12—15 méter távolságra. Ekkor már a bokor a két szárny szerint kezd két részre oszlani. A míg a lékelők kétoldalt egy darabon előre haladnak, a bedöntőnél a háló két

*) Szánkós szék, melyet a rajta ülő szögesevű bottal hajt.

szárnyának húzókötelére ráerősítik a két vezért. Mindenik 20 m. hosszú, több darabból összeillesztett fenyő-árbocz. A bedöntő léken jobbra-balra benyomják a jég alá a vezért, a soros lékek irányában. A vezér, hosszabb lévén, mint az egyes lékek köze, túlér végével a legközelebbi léken s ha helyes irányban nyomták be, a léken át észrevehető lesz. Ott várja is már a vezeres a rúdhajtó vellával (3. kép), a melynek két ága közé fogván, hajtja aztán tovább a legközelebbi lék felé. Néha megesik, hogy vezér kissé kitér az irányból. Ilyenkor nem kerül a következő lék alá, hanem meg kell a jég alatt keresni s a lék alá terelni. Erre való a kampós *gemics* (4. kép), a melynek használatát alakja magyarázza.

A vezér előrehaladásával mindig több és több kerül jég alá a 200 méteres húzóköteletől, melynek negyedrésze, fele és háromnegyedrésze meg van jelölve (*czéla* és *bőtök*). A jelzések arra valók, hogy a hálónak mindkét szárnyon való egyenletes húzását lehessen elérni.

A húzókötelek elfogyván, a háló bedöntésére kerül a sor. A háló két szárnyának elején két egyszerű rúdból álló apacs van; azok kerülnek először a jég alá. Aztán maga a gyalom, a melynek felső inát a fűzfa kérgéből

3. kép. A vezeres a rúdhajtó vellával fogja a léken át a vezért.

készült *para* tartja a víz felszínén, alinát pedig ólomdarabok süllyesztik le s szalmacsutakok óvják attól, hogy nagyon az iszapba vágódjék. Mindkét szárnynak fele hossza épp úgy jelölve van, mint a húzókötelé (*tűzsér*). A gyalom közepén van a hatalmas zsák, a melyet felül a torokgyékény, alól a torokkő — két darab téglá — tart táva. Mire a zsák is vízbe, a jég alá kerül, a háló apacsa már a sarkoknál jár.

A mint előzőleg a vezér ezekhez a sarkokhoz ért, befordítják az oldalak irányába. A befordítás egyszerű csáklya, hosszú fenyőrúd segítségével történik. A saroklékban merőlegesen felállított csáklya körül vezetik azután a húzókötelet, a míg az apacs oda nem ér, hogy a háló tényleg egész hosszában szétnyúljon.

A mikor a háló már kezd a vízbe merülni, nehezebbé válik a vezér hajtása. Ekkor fognak munkába a hálózók. A vezérek mögött néhány léklyukkal feljebb a húzókötelet megragadják, a *czibék* segítségével egymásután belekapaszkodnak s húznak rajta egy sort (5. kép). A *czibék* a farhámhoz hasonló húzó készség; rendszerint ócska hálóból készül, a mely a vállon hevederszerűen átvette oldalt lánczban folytatódik; a végén *para* van. Ha ezzel a lánczvéggel a feszülő hálókötélre vágunk, a párás vége alulról átcsap, fennakad a most már

a húzás irányába ferdén fordított lánczba s körülfogja a kötelet, a melyet az ember nekidülve ily módon magával visz. Erre a műveletre gondolva biztatják egymást a legények a kötélhúzásra: „Üsd meg“! jelszóval.

Így halad már most mind a két szárny egyenletesen előre. Elöl járnak a lékelők, aztán jön a hólapátoló azokhoz a lékekhez, a melyeknél a kötelet húzzák, hogy a havat az útból eltakarítsa, végül a hálózók következnek, a kik a szánkójukat is hozzák magukkal (6. kép).

Hát bizony ez nem valami gyorsan folyó munka s az úri nézőkön megesik olykor-olykor, csendes nap-sütéses időben, hogy elnyomja őket a buzgóság s közbe jót pihennek a szalmával bélelt szánkón (7. kép).

A bokrok aztán úgy dolgoznak egymás mellett, hogy az egyiknek a jobboldali léksora a másiknak baloldali léksorú szolgáljon. Így aztán nem marad közöttük szűretlen víz.

Hogy minő munkáról van itt szó, fogalmat nyerhetünk, ha meggondoljuk, hogy 3 ilyen bokor körülbelül 100 hektár, vagyis kereken 250 kat. hold vizet szűr meg. Bizony jó szerencse, ha a rövid téli napon világosan végezhetnek. Mert nem mindig megy ám símán a dolog.

4. kép. A gemics.

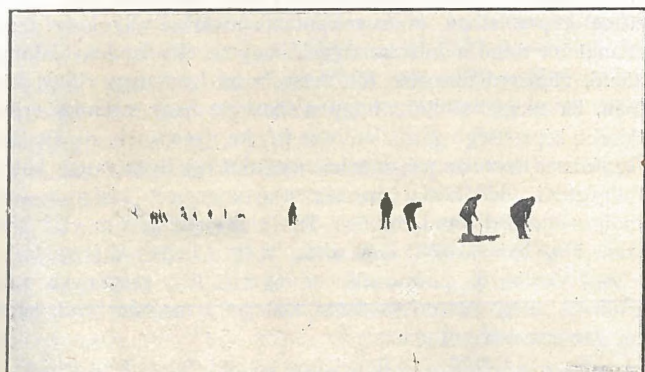
Legkeservesebb, ha a háló akad el. Néha a fenéken, de legtöbbször a jégtöréseknél. Ha az egyszer már befagyott tó jegét az újra baálló enyhe időben a szél megtöri, a jég helyenként hosszú sávokban feltorlódik; itt aztán a táblák egymás hátán ágaskodva, a víz alatt néha a fenékig is leérnek. Ha ilyen törés alá kerül a háló, elakad s ki kell szabadítani. Nehéz munka a megkeresése. Visszafelé kell menni olyan irányba, mint a minőben a húzókötelet sejtik, sorjában lékeket vágva s mindig keresve a kötelet, míg végre a hálóra akadnak. (8. kép.) Akkor aztán vagy ki tudják szabadítani vagy pedig vissza kell húzni a már előre hajtott részt s új irányba vágni a lékeket. Persze e közben a már megfogyott hal jó része is kiszabadul s az ilyen szerencsétlenül járt hálózók nem sok eredménnyel kecsegtet. A mikor a tanyahúzásban az alsó sarkokat (2. kép. $S_1 S_1$) is megkerülték a már leírt módon s a két vezér a *kivonó lék*hez ért (K), ismét fordítanak rajtuk úgy, hogy a kivonó lék hosszában álljanak. A kivonó lék mögött egy kisebb léket vágta már előbb, abba ismét csáklyát állítanak (9. kép), úgy, hogy a két húzókötelet mindenike azt megkerülve halad a maga vezére után, a melyet most már a kivonó léken szárazra húznak. Aztán teljes erővel belekapaszkodik a két vontatóköteletbe a *czibé-*

kes legénység s húzzák kifelé szaporán, ügyelve a jelzések szerint arra, hogy a húzás egyenletesen történjék. Végre megjelenik a háló (10. kép). A szárnyakat a

5. kép. Húzzák a háló kötelét.

jégen rendberakják. Folyik a munka szaporán. Végre előkerül a zsák s abban a zsákmány! Annyira tele van, hogy egyszerre nem lehet kidönteni. A halászgazda fel-

6. kép. Haladnak előre! Elöl a lékvágók, hátul a kötélhúzó.

oldja a végét és „szaggatja”; részenként önteti ki belőle a halat oldalt a kivonóléktől. Mindjárt szét is válogatják.

7. kép. Pihennek a nézők!

Külön a javát, külön a silányát. Külön azt, a mi visszavaló a vízbe: az apró süllőt, hogy fogas legyen belőle. Közben persze felszaporodtak a nézők is (11. kép),

különösen ha szép az idő s a tanyavetések valahol közelség közelében történtek.

A halgarmada bizony, a melyik a halszérűn össze-

8. kép. Keresik az elakadt hálót.

gyűlik, hol kisebb, hol nagyobb. A szerencse szerint. Munka végeztével felraknak mindent: zsákmányt, számat, a szánkókra.

9. kép. Kihúzták a két vezért.

A nap vérvörös, hideg korongja is egészen az ég aljára ért. És a vonuló csapatot lassanként ólmosszürke

10. kép. Előkerült a háló.

homály borítja be. Hideg metsző szél támad; kavarja a jégsíkon porzó havat. Ideje, hogy hazaérjenek — — Másnap arról beszélnek az emberek, hogy a zalai

meg veszprémi erdők farkasait ott látták kóborolni éjszaka a somogyi partokon. Talán csak a multak emlékeiből támadt kísértetjárás káprázata volt. De mégis csak barátságatlan éjjeli tanya volna a Balaton jege!

11. kép. A zsákmány és a nézők.

A nád és a sás a halastavakban.

A horvátországi tógazdaságokban azt az érdekes tapasztalató tettem, hogy azokban a halastavakban, a melyek kövér agyagos talajon létesültek, a nádnak hírét se látni. Ellenben oly területeken, hol az agyag némileg homokos is, itt-ott a nád is felüti fejét. Nagyon homokos, vagy kavicsos talajon a nád annyira dominál, hogy elnyomja a sást is. Ennek magyarázatát abban vélem találni, hogy a nád szövetének jelentékeny része kovasav, a mely a kövér agyagos földben kisebb per centekben foglaltatik, mint a homokos földben. Legalább is a nád tenyészte megkívánja a talajnak bizonyos fokú kovasavtartalmát. Érdekes volna tehát vegyi úton megállapítani a talajnak azon minimum kovasavtartalmát, a mely mellett a nád még éppen tenyészhet. Ebből aztán bizonyos területekre, a hol tavakat akarnánk létesíteni, előre meg lehetne állapítani, vajjon lett-e dolgunk nádkiertással vagy sem? Mindezekből logikusan arra lehetne következtetni, hogy azok, a kik a nádat télen felperzselik, avagy nyáron vágással pusztítják, de benthagyják a tóban, ezzel sohasem szüntették meg a nádnak újból való felburjánzását. Igaz, hogy víz alatt vágva a nádat június—július hónapokban, némileg gátat lehet vetni növekedésének; de a fő az volna, ha levágott nádat kihordják, illetve a perzseléstől visszamaradt hamut eltávolítsák. Ha már most valamiképp még a vízzel (főleg homok alakjában) a tóba jutó kovasavat is távol tudjuk tartani, úgy bizonyos idő múlva a nád a mindinkább csökkenő kovasavtartalom miatt kipu sztulna. A mi a sást illeti, úgy az a talaj minőségét tekintve, kevésbé válogatós. De éppen a sásirtásnak radikális eszköze a korai nyári hónapokban víz alatt való vágása. A levágott sást bátran bent hagyhatjuk a tóban, mert ezzel olcsó módon hozzájárulunk a tó trágyázásához. Persze itt se szabad a végletekekbe vinni a dolgot és sűrűen benőtt tavat egyszerre lekaszálni és a levágott sást benthagyni. Ez túlsok volna a jóból, a mennyiben a sás rothadása az egész tóterületen

— tekintve a nagy tömeget — megfertőzné egyrészt a vizet, másrészt a víz tetején uszó sáspokróczok beárnyékolnák nagy felületen a vizet és meggátolnák kellő világosság hiányában a tófenék anyagcseréjét. Nagyobb területen fellépő sáserdőt czélszerű tehát pár évi turnusban kivégezni. *Ivančić.*

Mindenesetre érdekes volna, ha t. olvasóink is közölnék, hogy különösen a nádra vonatkozólag tapasztalataik mennyiben egyeznek cikkíró feltevéseivel. *Szerk.*

IRODALOM. KÖNYVISMERTETÉS.

Paul Vogel. Neues illustriertes Lehrbuch der Teichwirtschaft. Egy kereken 600 lapra terjedő, tehát jó vaszkó kötettel szaporította 1913-ban *P. Vogel* halászati munkáinak számát. A kötet címlapján a fent megjelölt néhány s teljesen elegendő szón kívül még a következő olvashatók: „Spezialwerk über Karpfen-, Schleien- und Forellenzucht in Teichen a) im Naturalbetrieb und b) intensivem Fütterungsbetrieb, ein weiterer Ergänzungsband zu dem dreibändigen „Ausführlichem Lehrbuch der Teichwirtschaft“ von *Paul Vogel* (1898—1904), mit einem Anhang über Landseebewirtschaftung und Wildfischerei, herausgegeben auf Grund dreissigjähriger Praxis von *Paul Vogel*, Begründer u. Redakteur des seit 1893 erscheinende „Korrespondenzblatt für Fischzüchter“. Ez a hosszúlélegzetű alcím persze megfelelő külső tagozással, kövérebb és soványabb betűkkel, „ajánlja“ a munkát, mintegy előre is jellemezve annak hátrányos két sajátságát: a rendkívüli bőbeszédűséget önmagát való ismételtetéssel kapcsolatban és a reklámhajsátot. Pedig *Vogel* tagadhatlanul bír azzal a tulajdonsággal, hogy az előadandókat könnyen érthető, népszerű formába öltöztesse, a mi igen nagy előny, különösen, ha meggondoljuk, hogy a halászat nagy számmal érdekli a kisebb képzettségű gazdálkodókat is. Az ilyeneknek, de általában a kezdőknek azonban mégis nehéz magukat egy ilyen vastag kötetben átdolgozniok, különösen ha lépten-nyomon ott kísért a „dreibändiges ausführliches Lehrbuch der Teichwirtschaft“-ra való hivatkozás. Nagyban akadályozza aztán még a helyes tájékozódást az is, hogy vitatkozó, polemizáló természetét itt a tankönyvben sem tagadhatja meg. Nevet se sokat emleget a magán kívül, hacsak nem gáncsoskodásból.

A könyv egyébként VII részben és 88 fejezetben felöleli az édesvízi halászat egész területét, a folyók halászatának kivételével.

Az I. részben a tógazdaságokról szól, a II.-ban, a legbővebben, a ponty tenyésztéséről, a III.-ban a czompoóról, a IV.-ben a pontyos tavak járulékalairól, az V.-ben a tóéptésről, üzemvitelről, jogi kérdésekről stb., a VI. rész a pisztrángra vonatkozó halászatot tárgyalja, a VII. végül a természetes le nem csapolható állóvizek, völgyzáró gátak halászati hasznosítását.

E között a sok dolog között van bizony olyan, a mit itt nálunk már aligha fogadunk el. Így pl., hogy pontynál a modern, belterjes etetéses üzem mostanáig csak az egy-kétnyaras ivadék felnevelésére szorítkozik (129. l.). Nálunk ugyan etetjük igen szép sikerrel a háromnyarasokat is. Azt se tudjuk megérteni, hogy hároméves forgónál miképp beszélhet „Leerkarpfen“-ról, vagyis olyan anyagról, a melynél az ivartermékek még nincsenek kifejlődve (165—166. l.).

Egyébként pedig kövér betűkkel hirdeti, hogy az általa feltalált új etetési eljárással sikerül majd a hízlalótavak anyagát is olcsón etetni (186. l.). Erről az „új“ eljárásról különben sokat beszél. Sőt a kötethez egy kis „Instruktion“ is van csatolva, a melyben ismerteti. A lényege, a mint azt *szabadalmazásra* (Ausztria-Magyarországon is) bejelentette, az, hogy a tóság friss növényzetét magában vagy más egyéb keverve pépszerű anyaggá aprózza. Ezt a pépet eszik majd a pontyok és híznak tőle. Első hallásra igazán azt hisszük, hogy a várható előnyt szabadalmazandó eljárás nélkül is elérhetjük, ha a tavakból kikaszált növényzetet komposztírozzuk s a komposzttal aztán akár a tó fenekét, akár nyáron a tó vizét trágyázzuk.

Komolyabb dolog az, a mit a sűrűn népesített pontyos tavak vízfelfrissítésének szükségességéről mond (204—205. l.). Valamint helyes alapon ítéli meg a természetes állóvizek okszerű üzemét is.

Az elmondottak alapján azonban azt tartjuk, hogy a kötet igazán csak azok kezébe való, a kiknek a halászat terén maguknak is megvan már az önálló véleményük.

p.—

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdések.

6. Vágóhidunkon hetenként 2 veder véres iparsó kerül össze; ártana-e a halaknak, ha ezt a sót az általam bérelt holtkanyarba önteném?

Szolnok.

St. A.

7. Hol lehetne megtudni annak a körrendeletnek a tartalmát, a melyet a földművelésügyi minisztérium a vízfertőzések ügyében kibocsátott?

H. B.

Feleletek.

6. A kérdéses iparsó és vérkeveréknek értékesítése halasvizekben lehetséges ugyan, de csak részben. Oly módon azonban semmi esetre sem ajánlhatjuk azt, mint a kérdésben olvasható, mert ez esetben a só egyenesen és nagyobb mennyiségben a halak emésztőszerveibe jutna, a mi pedig ártalmas is lehetne. A kérdéses anyagot a halasvíz trágyázására oly módon használjuk föl, hogy előzetesen valami nagy fakádban vagy hordóba feloldjuk s az oldatot, több helyen elosztva, vederrel a vízbe locsoljuk. Így a vér trágyázza a vizet s a természetes haltápláléknak: apró állati és növényi szervezeteknek fejlődését mozdítja elő. A só pedig — föltéve, hogy közönséges konyhasórol, marhasórol van itt szó — ilyen csekély mennyiségben nem árt a halaknak.

A m. kir. halélettani kísérleti állomáson végzett kísérletek ugyanis azt mutatták ki, hogy a vízben oldott konyhasóból az egyenyaras ponty és a keszeg literenként 10—12 grammot két hétig minden baj nélkül elbír, illetve ilyen sótartalmú oldatban jól megél. Már pedig az említett 2 veder só — vérkeverék egy — mondjuk egy hektárterületű s egy méter mély halasvízben eloszolva az említett kísérleti berendezés 1—1,2%-os sóoldatánál jóval hígabb lesz. Az egy hektár tó ugyanis kereken számítva 10,000 köbméter vizet jelent, a mi 10 millió literrel egyenlő. Ebben a vízben pedig valósággal elvész az a pár kiló só, a mit a két veder keverék tartalmaz. Ha pl. 10 kiló is lenne ez a sómennyiség, még akkor is csak tízezer liter vízre jutna annyi só, a mennyit a kísérleti halak egy liter vízben feloldva baj nélkül elviseltek. Még a hetenkénti adagolás sem okozhatna tehát semmi bajt egy, a főntebbi méretekkel bíró halasvízben, mert a hetenkénti adag só ezerszeres mennyisége esetén még mindig csak egy gramm só lenne a halasvízben literenként.

A mi azonban a hasznosítást illeti, csupán a vér jön számításba, mint olyan anyag, mely a természetes haltáplálékot szaporíthatja, sőt preparálva, mint haltakarmány is értékes. A só ilyen mennyiségben sem nem árt, sem nem használ.

Dr. U.

7. A kérdéses körrendeletet az alábbiakban egész terjedelmében közöljük:

Magyar királyi földművelésügyi miniszter. 82826/V. A. 2. 1911. sz. Körendelet. Valamennyi vármegye alispánjának és valamennyi törvényhatósági joggal felruházott város polgármesterének. Bár a vízjogról szóló 1885. évi t. cz. 24. §-a határozottan tiltja a vizeknek ártalmas anyagokkal való megfertőzését, mégis általánosan tapasztalom, hogy ipari és másnemű üzemekből eredő szennyvizek igen sok esetben tisztítás nélkül bocsáttatnak az élő vízfolyásokba és ezáltal azok vize megfertőztetik, minek káros hatása különösen a mostanihoz hasonló meleg, száraz időjárás mellett a folyók erősen megapadt vizeiben fokozott mértékben érvényesül.

A vizek ily módon való beszennyezésének és fertőzésének megakadályoztatására a hatóságoknak különös figyelmet kell fordítaniok

tekintettel arra, hogy ezt a fontos közegészségügyi és állategészségügyi és halászati érdekek követelik.

Felhívom ennél fogva a Czímet, utasítsa az elsőfokú vízrendőri hatóságokat, hogy a vizek megfertőzésének megakadályoztatását gondoskodásuk és szigorú ellenőrzés tárgyává tegyék s a mennyiben a törvényes tilalom megszegését észlelnék, a törvénytelen állapot megszüntetése iránt a vízrendőri kihágási eljárás folyamatba tételével haladéktalanul s a legnagyobb erélyvel intézkedjenek.

Megjegyzem, hogy a mennyiben az előforduló konkrét esetekből kifolyólag szakértői véleményre van szükség, a m. kir. halélettani és szennyvíztisztító kísérleti állomást a hatóságok közvetlenül igénybe vehetik.

Tekintettel a fentebb kiemelt nagyfontosságú közegészségügyi és állategészségügyi érdekekre, a melyek a vizek fertőzése által nagy mértékben veszélyeztetve vannak; ismételten határozottan utasítom a Czímet, illetve feltétlenül és biztosan elvárom a Czímtől azt, hogy a fentebb idézett 1885. évi XXIII. t. cz. 24. §-a alapján, a jelen rendeletem értelmében is haladék nélkül a legszigorúbb intézkedéseket foganatosítsa a tapasztalt visszasságok megszüntetésére.

Megjegyzem, hogy illetékes szakközegeim útján magam is gondoskodni fogok arról, hogy vizeink állapotáról és a hatóságok gondoskodásának hatékonyságáról személyes tapasztalatok gyűjtése útján meggyőződést szerezzek, már most jelezvén, hogy a netán tovább is észlelendő hasonló visszasságok tapasztalása esetén mindannyiszor a legszigorúbb eljárást fogom haladék nélkül megindítani. Budapest, 1911 augusztus 3. Gróf Serényi s. k.

Valamennyi m. kir. kulturmérnöki hivatalnak. Tudomásul és a rendeletben kilátásba helyezett helyszíni ellenőrzés hatékony gyakorlása végett azzal közlöm, hogy a netán tapasztalt visszasságok megszüntetése és megtorló eljárás folyamatba tétele iránt mindannyiszor tegye meg a kellő lépéseket. Budapest, 1911. évi augusztus hó 3. Gróf Serényi s. k.

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

Országos Halászati Egyesület.

Meghívó.

Az Országos Halászati Egyesület márczius hó 4-én (szerdán) délután 5 órakor az Országos Erdészeti Egyesület székházában Budapest, V., Alkotmány-utca 6. sz., II. em.) tartandó

választmányi ülésére

az alapszabályok 10. §-a alapján t. Czímet tisztelettel meghívom. Budapest, 1914. évi február hó 24-én.

Báró Tallián Béla
elnök.

Tárgysorozat:

1. A vámtarifa ügyében kiküldött bizottság jelentése.
2. Halkereskedők beadványa a m. kir. államvasútak igazgatóságának 301,196/1913. F. IV. számú és a jég közé csomagolt halak vasúti szállítására vonatkozó rendelete ügyében.
3. A halászati kiállítás ügye.
4. A földművelésügyi miniszter 117,544/1913. számú leirata a kolera és halászatra vonatkozólag kért egységes hatósági intézkedések tárgyában.
5. Budapest székesfőváros tanácsának átírata az előbbi ügyben.
6. Az 1914. évi költségelőirányzat előkészítése.
7. Az évi rendes közgyűlés előkészítése.
8. Folyóügyek, indítványok.

Az elnökség.

Az „Országos Halászati Egyesület“ t. tagjait kérjük, hogy tagsági díjait a következő címre küldjék be: Kuttner Kálmán, Budapest, V., Ügynök-utca 19.

Alapító díjait eddig befizették: 1. Aradmegyei ármentesítő és belvízszabályozó társulat. 2. Balaton Halászati Társulat. 3. Budapest székesfőváros. 4. Besztercebányai Erdőgazdaság. 5. Corchus Béla. 6. Csongrád-szegedi tiszai h. t. 7. Eszterházy Béla gróf erdő-

hivatala. 8. Eszterházy Ferencz gr. 9. Fay Viktor. 10. Harnoncourt Félix gr. központi tisztartósága. 11. Karácsonyi Jenő gr. 12. Kassai Halásztársulat. 13. Kempelen Imre f. 14. Landgraf János. 15. Lendl Adolf dr. 16. Maier Emil. 17. Marosvízi h. t. 17. Meszleny Benedek f. 19. Pálffy József gr. 20. Putheany Géza br. 21. Répássy Miklós. 22. Rupprecht Tasziló. 23. Stögermayer Antal és Tsa. 24. Széchenyi Pál gr. f. 25. Tallián Béla br. 26. Torontál-bácsi h. t. 27. Velencei tavi h. t. 28. Zichy Béla gr. 29. Zimmer Ferencz. 30. Zselénszki Róbert gr.

Budapest, 1914. február 14. *Kuttner Kálmán*, egy. pénztáros.

Az Országos Halászati Egyesület kebeléből a vámügyek tárgyalására kiküldött bizottság f. hó 19-én *Landgraf János* elnökletével ülést tartott, a melyen jelen voltak: *Goszthony Mihály dr.*, *Hirsch Alfréd dr.*, *Purgly Pál* és *Répássy Miklós*.

A bizottság az elnöknek a tárgyat kimerítően ismertető előadása után behatóan megvitatta az 1917-ben lejáró s megújítandó kereskedelmi szerződések megkötésénél alapul veendő autonóm vámtarifa halászati vonatkozású részleteit s tisztázta azt az elvi álláspontot, a melyet a magyar halászat érdekében elfoglalándónak tart. A bizottság ez irányban mielőbb megteszi az egyesület választmányának jelentését, hogy a tavaszi közgyűlés ez ügyben már határozatot hozhasson.

Az Országos Halászati Egyesületnek a halszállítások ügyében kiküldött állandó 7-es bizottsága február hó 21-én értekezletet tartott, melyen a választmányi ülés határozatához képest a kereskedelemügyi minisztériumnak a vasúti halszállítások ügyében a földművelésügyi minisztériumhoz érkezett átiratára adandó újabb beadvány végleges szövegét állapították meg.

A Torontál-bácsi halászati társulat február hó 7-én Óbecsén tartotta meg évi rendes közgyűlését *Pálffy Dezső* elnökle alatt. Az igazgató jelentése szerint a halrekesztő gát megépítésére az idén sem kerülhetett rá a sor, mert a bérlők által a társulat ellen indított per még nincsen befejezve s addig a korábbi közgyűlési határozat értelmében az építés függőben tartandó. Úgyszintén nem volt kijavítható a telefonhálózat sem, mert ez az előirányoztnál sokkal több költséget igényel. A csurogi halászlak beltelkére vonatkozó csere-tárgyalás a kincstár és Csurog község között a befejezéshez közeledik és kedvező megoldás remélhető.

A múltévi zárszámadást 24,024 K 13 f kiadással és 54,941 K 11 f bevételi összeggel rendben találták és a felmentvényt megadták; ennél fogva tehát az 1913. év végén 30,016 K 08 f pénztári maradvány állapított meg.

A tisztújítás során egyhangú közfelkiáltással ismét megválasztották három évre elnökké *Csernovics Diodor dr.* miniszteri tanácsos, aradi kincstári jószágigazgatót, alelnökké *Pálffy Dezső* arm. társ. igazgató-főmérnököt, igazgatóvá *Menyhárt Károly* kincstári ispánt s ezeken kívül három számvizsgáló és hat gazdasági bizottsági tagot. A közgyűlés az új elnököt táviratilag üdvözölte.

Az *Antal Ferencz és társai halászbérlőknek* a szerződés felbontására vonatkozó kérelmét a társulat elutasította s ezzel összefüggésben az anyagi felelősség terhe mellett kimondta, hogy a bérlőket a szerződésben előírt pontyivadékmennyiségnek kihelyezésére, illetőleg az eddigi mulasztások megfelelő pótlására s általában véve szerződésbeli kötelezettségeiknek szigorú teljesítésére hívja fel, mert különben kártérítési pört fog indítani ellenük.

A bérlők által felvetett kérdés körül megindult vita során megállapítást nyert az a tény is, hogy a hozzávetőleges feljegyzésekből nagyjában kimutatható halfogási eredmény értéke megközelíti az évi bérösszeget, tehát a bérlők panasza indokolatlan.

Az 1914. évi költségelőirányzatot 30,830 K kiadással és 55,476 K 98 f bevételi fedezettel állapították meg. Ennek keretében egyebek között az 1913. évi tagsági osztalékul kat. holdanként 30 K-t, összesen tehát 17,080 K-t szavaztak meg, egyúttal pedig a halrekesztő rácsra 6000, halivadéknevelő t. lepre 900, vízdíjra 600, halór fizetése és ruházatára 960, a telefonhálózat kijavítására és fejlesztésére 1000 K összeget irányoztak elő stb. Végül elhatározták azt is, hogy a peres ügyekben való hivatalos eljárások során

az alelnök és igazgatónak (helyszíni kiszállások, fuvardíjak) felmerült kiadásainak visszatérítéséül — jöllehet ezt a társulatnak nem számították fel és kiegyenlítését sem kérték — a jegyzőkönyvi köszönet mellett, méltányosságból mégis az alnök részére évi 300 K-t állapítanak meg, az igazgató részére pedig a régi Kaszap-féle elszámolások arányában később megállapítandó összeget.

A bemutatott *érdekeltségi kimutatás* elfogadása után az indítványokra térve át, a Ferencz-csatorna melletti *gyátrak szennyvízfertőzése* tárgyában elhatározták, hogy a csatorna társulatot a megállapított káros állapotról értesítik, illetőleg a további fertőzés megakadályozására az anyagi felelősség terhe mellett sürgősen felkérlik, mert különben a halászatukat veszedelem fenyegeti. (—gh.)

A Zólyomvármegyei halászati társulat folyó évi február hó 16-án tartotta rendes évi közgyűlését *Kócsy János* főerdőtanácsos elnökle alatt Besztercebányán. *Burkovszky Kálmán* társulati igazgató jelentése szerint az elmúlt évben a társulat a m. kir. földművelésügyi minisztériumtól állami támogatásként sebes-, szivárványos-, skót-, bíbor- és hercegovinai pisztráng ikrákat, saibling-ikrákat és 1000 drb galócaivadékat kapott, mely utóbbi felerészben Sálfalva, felerészben Benesháza község határában helyzetett ki. A salmonidaikrákat a társulat kezelése alatt álló 10 költőházban költették ki. Az 1913. évi vízjárás általában kedvezőtlen volt a halakra. Igen sok ivadék elpusztult. A gyári szennyvizek, különösen a hermándi papirgyár szennyvizei még mindig fertőzik a Garamot és nagy károkat okoznak, elannyira, hogy a Besztercze patakban a hermándi papirgyártól lefelé egész Besztercebányáig 8 kilométer hosszban nemcsak a hal, de minden élőlény kiveszett; sőt most már Besztercebányától Zólyomig terjedő 20 km. hosszú Garamszakaszon is ijesztő arányban pusztul a halállomány. Az orvhalászat meggátolása érdekében a társulat a legszigorúbb ellenőrzést gyakoroltatta. E célra a társulat a m. kir. földművelésügyi kormánytól 1000 K államsegélyben részesült. Ezen anyagi támogatás révén most már lehetővé vált, hogy a társulat galóca, szivárványos pisztráng és pénzes pér ívási idején, márczius és április hónapokban, továbbá a nyári hónapokban, midőn a hegyi patakok vizei leapadnak, végre ősszel, a sebes pisztráng és pataki saibling ívási idején, megbízható, hatóságilag felesketett kilencz halórt alkalmazzon. A fokozottabb mérvben gyakorolt halórzés meg is hozta a várt eredményt. Mert míg 1912. évben 38 egyént büntettek meg orvhalászás miatt, 3 fiatalkorút dorgálással, 35 egyént összesen 1089·70 K pénzbüntetéssel, addig 1913. évben már csak 25 egyént, még pedig 5 fiatalkorút dorgálással, 20 egyént összesen 429 K pénzbüntetéssel sujtottak. E 25 egyén közül csak 9 esik a Garam folyó azon szakaszára és azon patakokra, hol felfogott halórok gyakorolták a halvédelmet. A társulat választmánya ezenkívül 200 K-t fordított feljelentők jutalmazására. Örömmel hozza az igazgató a közgyűlés tudomására, hogy a házi kezelésben való ikratermelés az óhegyi és jeczenyei kincstári költőházakban ismét sikerült és eredménye mintegy 170,000 darab sebes pisztráng ikra, nemkülönb, hogy a patakok pisztrángállománya igen szép. A lefolyt évi számadások szerint 1913·35 K bevétellel szemben 967·55 K kiadást mérült fel. A jövő évi költségeket 374 K-val irányozták elő, ehhez képest a tagok évi járulékat kat. holdanként 35 fillérben állapították meg. Végül a közgyűlés elhatározta, hogy a halállomány további sikeres megőrzése érdekében ismét alkalmaz halóroket.

VEGYESEK.

A jéggel csomagolt halárúkra vonatkozólag a magyar államvasutak igazgatósága, a mint értesülünk, újabb szigorító rendelkezést bocsátott ki. E rendelkezéseket kereskedőink túlságos súlyosnak tartják; tudomásunk szerint az Országos Halászati Egyesület legközelebb tartandó választmányi ülésén foglalkozik a kérdéssel.

A francia tavak német bérlői. A németek már rég ideje szót emelnek a francia pontybehozatal ellen, a francziák azonban, úgy látszik, csak most veszik észre, hogy halaik idegen piacra

vándorolnak. A „Le pêcheur“ (1914. január 15.) említi, hogy egyik napilap szerint „a németek Brenne (mocsaras, tóságokban bővelkedő vidék Indre departementban) valamennyi tavát bérbe vették. Óriási mennyiségű halat visznek ki Németországba; egyetlen napon 10,000 kilogrammot szállítottak el.“ A szaklap utána járván a dolognak, azt a megerősítést nyerte, hogy nem ugyan valamennyi tavat, de e vidék tavainak legnagyobb részét tényleg németek bérelték ki (Rosnay, Lingé, Saint-Benoit—Brenne községek határában). Tudósítója meg is nevezi azt a francia birtokost, a ki a német társaság ottani képviselője s a béreleteket közvetíti. A felajánlott bérösszeg hektáronként 30 frank; holott a brenne-i tavak eddigi jövedelme a 20 frankot sem érte el.

Az „Eclair de l'Est“ (Nancy, január 2.) szintén hírt ad Berlinbe szállított francia halakról. A szállítás Chambley állomásról történt, egy német tenyésztő speciális vasuti kocsjában, a mely egyszerre 6000—7000 kilogrammot vitt el. A szállított halak — ponty — Lachaussée et Saint-Benoit (Meuse departement) községekből származtak, a hol 400 hektárnyi nagy tógazdaság van, melynek üzemét egy „prussien“ (porosz) intézi. A „prussien“, a ki, a mint a lap írja, úgy látszik, hogy több departementben bérel s tart üzemben tavakat, magában Chambleyben lakik egy német stílusú villában.

A berlini városi halaukczióknak az 1913. évi augusztus—decemberi időszakban pontyban 1638 métermázsa volt a forgalma. Karácsony—újév idején az árak 50 kilogrammonként a következők voltak:

Élő tükrös ponty	20—30 drb	90—103	márka
„ „ „	30—40 „	86—97	„
„ „ „	40—50 „	85—94	„
„ „ „	50—100 „	90—94	„
Élő pénzes ponty	20—30 „	90—99	„
„ „ „	30—40 „	89—92	„
„ „ „	40—50 „	82—87	„
„ „ „	50—100 „	79—87	„
Kevert ponty	20—30 „	95—89	„
„ „ „	30—40 „	86—96	„
„ „ „	40—50 „	86—93	„
„ „ „	50—100 „	79—92	„

A havi forgalom a következőképp alakult:

1913. augusztus—szeptember	294·0 mm.
„ október	257·5 „
„ november	205·5 „
„ december	881·0 „

Összesen... 1638·0 mm.

Ebből külföldi eredetű árú csak 135 mm. volt. Ha az árakat átszámítjuk 1 métermázsa, akkor 158—206 márkát kapunk, vagy a mi pénzünk szerint 190—244 koronát. Budapesten ugyanebben az időszakban nagyban 120—200 K között volt az élő ponty ára.

A Kaumann r.-t. berlini halkereskedő cég (Karpfensyndikat), a mely a termelők egy nagy csoportja alakított termékeik értékesítése céljából, a tavalyi nagy veszteség után az 1912/13. üzletévet kedvezőbben zárta le, mert mérlege 317,364 márka bruttóbevételével 26,609 márka tiszta nyereséggel zárul. Ezt az összeget azonban a múlt évi 83,143 márka veszteségnek törlesztésére fordítják s így osztalékot most sem fizetnek, pedig a múlt esztendő, a mi a pontyárakat illeti, kedvező volt.

Budapesti halpiacz. Az ideai farsangi halfogyasztás gyöngébb volt előző éveknél, a minek oka abban rejlik, hogy az ezidőtájt élénkebben keresett finomabbfajta halak, csekély hozatalok miatt, túldrágák voltak. A mi kevés jött a piacra, az, eltekintve némi balatoni fogastól, főképp külföldi árú volt, mivel a tartós hidegek miatt folyami halászatunk teljes kéthónapig szünetelt.

Tenyésztett halból mindig elegendő árú került piacunkra. Ebből azonban, minthogy kereskedőink a zajlástól félve bárkáikat teljesen kiürítették, a készlet nem nagy, csak a heti szükséglet fedezésére szolgált.

Most végre enyhébbre fordult az idő, a Duna zajlik; a zajlás elmúltával a dunai halászat felszabadul, a bárkák ismét használhatókká válnak s akkor majd nagyobb hozatalokra van remény.

Öröndetesen tapasztaljuk, hogy édesvízi halkivitelünk kezd állandó jelleget öltetni, a minek eredménye, hogy kereskedőink a kötött és piacunkon el nem helyezhető fölöslegükön, játszva tudnak túladni. Ennek köszönhető, hogy áraink hanyatlásától ebben az időben már nem kell tartani.

A szokatlan erős tél ellenére is ott, a hol a teletetőknek elegendő átfolyó vizük volt, a betelelt anyag, a túlságos vastag jég réteg alatt is jól tartotta magát.

Azonban az ország sok részében a sekélyebb vízi kiöntésekben és tavakban az egész halállomány elpusztult; tavasszal e tavak újra való benépesítése nagyon is kívánatos volna. Sajnos, ez évben eladó tenyészanyag csak igen kismennyiségben van, mely a keresletet távolról sem fedezi, ezért ára nálunk eddig nem tapasztalt magasságot ért el. A beállott bőjt és folyamaink immár várható halászata élénkebb forgalomra nyújt kilátást.

A budapesti piacz halárai nagyban:

Viza és tok	2·60—3·20	kor.-ig
Kecsege nagyság szerint	5·—10·—	„
Süillő nagy	3·—4·—	„
„ közép	2·40—3·20	„
„ apró	1·60—2·20	„
Élő ponty nagy	2·—2·40	„
„ „ közép	1·50—2·—	„
„ „ apró	1·20—1·60	„
Ponty jegelt	1·20—2·—	„
Harcsa vágó	2·80—3·20	„
„ közép	2·—2·80	„
Czompó élő	1·50—1·80	„
Csuka élő	1·40—2·—	„
„ jegelt	1·—1·80	„ C.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. K. Besztercebánya. A mennyiben a horgászatra vonatkozó dolgokról van szó, azokból legtöbbet hoz a „Deutsche Fischerei Correspondenz“ (Cöln, Agrippastrasse 31.), mely havonként jelenik meg s előfizetési díja egy évre 6 márka és a kéthetenként megjelenő „Oest. Fischerei Zeitung“ (Wien, I., Schauflegergasse 6.), melynek előfizetési díja egy évre 6 K 50 f.

Sajnos, a magyar horgászok nem nagyon szeretik a tollat forgatni, pedig a kölcsönös okulás érdekében nagyon is kívánatos volna az idevígó hazai viszonyok minél behatóbb ismertetése. Lapunk hasábjain e célra mindenkor készséggel állanak rendelkezésre.

D. L. Arad. Lőfegyverrel a tavon csakis a vadászat jogtulajdonosának engedélyével vadászhat; tessék tehát a szóbanforgó kincstári birtok kezeléséhez fordulni.

I. I. Zágráb. Köszönjük a küldeményt. Örömmel várjuk s mielőbb kérjük a többit!

R. P. G. Szolnok. Az országos halászati egyesületbe való belépés a titkárságnál való egyszerű bejelentés útján történik. Egyéb-ként intézkedtünk belépési nyilatkozat megküldése iránt; tessék azt aláírva beküldeni. Magyar szakkönyv a földművelésügyi minisztérium kiadásában megjelent „Édesvízi halászat és halgazdaság“, a melyet a földművelésügyi minisztérium könyvtára (Budapest, V., Országház-tér 11.) küld meg 1 K-ért.

2-3 métermázsa egy- kétnyaras ponty eladó. Ajánlatok a gróf FRANCKEN-SIERSTORPFF-féle erdőgondnoksághoz intézendők Szokolya-Jánospuszta (Hont megye).

KERESTETIK mielőbbi belépésre egy szakavatott, több évi gyakorlattal bíró és lehetőleg a német és horvát nyelvekben jártas **önálló tókezelő** egy újonnan létesített 300 hold nagyságú tógazdaság részére. Ajánlatok igény megjelöléssel és bizonyítványmásolatokkal a **báró Gutmann-véle uradalom jószágigazgatóságához, Orahovica** (Szlavónia) intézendők. 3—2

Kitünő, szapora, olcsó haltakarmány!

Ne adjuk többet pénzünket a külföldnek, hanem vásároljunk itthon! Bármilyen mennyiséget, konkurens áron, szállíthatok azonnal! Ajánlom Ausztriában már is igen jól bevezetett haltakarmányféléseimet, ú. m.: **száritott és darált húst korongokba préselve**, nem tévesztendő össze holmi dögtől származó kiégetett szappangyári hulladékkal! A halak általában mind igen szeretik, nagyon tápláló és a mi a fő nagyon szapora. **100 kiló 32 K. Törmelék-rizs 100 kiló 25 K; rizsliszt 100 kiló 18 K**, továbbá hámozott borsötödék, **vérliszt, csontliszt** stb. sokkal olcsóbb, mint bárhol is! Miután az árak igen váltakoznak, azért igen ajánlom tisztelt vevőimnek, hogy a szükséges mennyiség felemlítésével tőlem árajánlatot kérjenek az árú lekötése céljából! Kivánatra szállítom a **száritott halakból készített lisztet** is! **A TURUL füllesztő** (főző) mesésen vált be fenti takarmányok elkészítésénél. Minden racionálisan kezelt halgazdaságban kell, hogy meg legyen! Kapható különböző nagyságokban, leírást igen szívesen küldünk költségvetéssel egyetemben. **A VIDRA** a halgazdaság réme, mesésen vonzódik a kitett törhöz, ha azt **Storcz** udv. vadász **csalijával** kezeltük. **Egy doboz 2 K.** — A hazai halgazdaságok szíves pártolását kéri:

WIRKER J. Órangyal gyógyszertára és laboratóriuma erdő- és mezőgazdasági kártékonyok ellen **Rákoskeresztúr** Budapest mellett. :: József Főherczeg Öfensége udv. szállítója.

Tógazdaságok figyelmébe!

Veszek **több ezer métermázsa** élő pontyot, czompót, kárászt stb.

ZIMMER FERENCZ halászmester, cs. és kir. udvari szállító **BUDAPEST**, Központi vásáresarnok. Telefon: 61—24.

Egynyaras, bőr-, tükör- és pikkelyes

pontyivadék,

2 dgr. átlagsúlyban, 200 ezer drb **eladó** jutányos árban, téli szállítás mellett.

BOKŠIČ-LUGI TÓGAZDASÁG

u. p. **KLOKOSEVAC.**

CHEMISCHE FABRIK SCHLUTUP

Dr. Max Stern

Schlutup, bei Lübeck.

A kitünően bevált

I-a SCHLUTUPI HALLISZT

egyedüli Készítője.

Rendki- **halhúsgyarapodás** csekély termelési költség vül nagy **halhús** mellett. Feltűnő jó eredmények **pontyoknál**, czompóval való vegyes benépesítés mellett, valamint **pisztrángoknál**, különösen **zsenge ivadék- és növendékhalaknál.**

HALGAZDASÁGHOZ VALÓ ESZKÖZÖK: PISZTRÁNGIKRA-

KÖLTÖEDÉNYEK, halivadékszallítóedények, AQUARIUMOK

stb. készítésében specialista. — Az országos halászati felügyelőség szállítója.

LAMMEL FERENCZ, bádagos- és szerelőmester, Budapest, VIII., József-utcza 17. sz.

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélczím: Tógazdaság Sárd.

Sürgőnyczím: Tógazdaság Kiskorpád.

Vasutállomás: Kiskorpád.

ősi és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított **wittingai** pontyot és anyapontyot, bajorországi **aischgründi** 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higoi), aranyorfát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.

Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd és dr. Hirsch Alfréd Budapest, Klotild-palota.